

Metodologie din 2017 de încadrare a riscului infecțios pentru persoanele decedate cu boli infecțioase

Metodologie din 2017 din 2018.01.16

Status: Acte în vigoare

Versiune de la: 19 Mai 2022

Intră în vigoare:

15 Februarie 2018 An

Metodologie din 2017 de încadrare a riscului infecțios pentru persoanele decedate cu boli infecțioase

Data act: 29-dec-2017

Emitent: Ministerul Sanatatii

Persoanele decedate în urma unei boli infecțioase prezintă risc de îmbolnăvire pentru cei care manevrează corpul decedatului, pentru familie și pentru comunitate. Atât corpul, cât și fluidele corporale pot rămâne infecțioase post mortem și pot prezenta risc de transmitere prin contact direct sau indirect.

SECȚIUNEA 1:A. Principalele căi de transmitere care trebuie luate în considerare la manipularea cadavrelor umane sunt:

- 1.sângele și alte fluide corporale, precum saliva, lichidul pleural etc.;
- 2.produse de dejecție: fecale și urină;
- 3.aerosoli infectanți, care pot fi eliberați în momentul mutării sau ca urmare a autopsierii sau îmbălsămării cadavrului;
- 4.tegumentele *decedatului* sau suprafețele contaminate cu agenții posibil *infecțioși*, menționați la pct. 1-3.

SECȚIUNEA 2:B. Modul de transmitere a agenților *infecțioși* de la *decedat* către persoanele care manipulează corpul *decedatului*:

- 1.prin contactul direct al mâinilor, degetelor ori al mucoasei oculare sau al altor mucoase (nazală, bucală) a *persoanei* care manipulează cadavrul cu nasul, ochii, gura sau cu obiecte contaminate aparținând *decedatului* ori ca urmare a împrôșcării cu sânge sau alte fluide corporale ale *decedatului*;
- 2.prin inhalarea aerosolilor contaminați, rezultați în timpul manipulării / îmbălsămării / autopsierii cadavrului;
- 3.prin contactul direct al tegumentului neintegru (care prezintă o soluție de continuitate) a *persoanei* care manipulează corpul *decedatului*, cu tegumentul sau fluidele *decedatului*.

SECȚIUNEA 3:C. Clasificarea *riscului* de transmitere a *bolilor infecțioase* în funcție de gravitate, pentru persoanele care manipulează, autopsiază sau vin în contact direct cu cadavrul:

1.Risc înalt se atribuie pentru următoarele boli:

- a)variola/variolidul;

- b) febre virale hemoragice (Lassa, Ebola, Marburg etc.);
- c) febra galbenă;
- d) tifo exantematic;
- e) pesta (ciuma);
- f) antrax;
- g) rabia.

2._

(1) *Risc* mediu se atribuie *pentru următoarele boli*:

- a) hepatite B, C;
- b) infecție HIV;
- c) encefalopatii spongiforme transmisibile (spre exemplu, *Boala Creutzfeldt-Jakob*);
- d) holeră;
- e) febră tifoidă și paratifoidă;
- f) dizenterie (amoebiană sau bacilară);
- g) salmoneloză;
- h) tuberculoză pulmonară;
- i) difterie;
- j) *boală* meningococică (netratată);
- k) scarlatină;
- l) bruceloză;
- m) leptospiroză;
- n) infecție cu Stafilococ auriu metilicilinoresistent (MRSA) (în cazul în care există dovezi medicale);
- o) infecție cu enterococi rezistenți la vancomicină (în cazul în care există dovezi medicale).
- p) infecția cu SARS-CoV-2.

(2) NOTĂ:

În cazul în care există scurgeri de fluide din cadavru, *bolile* prevăzute la lit. a)-c) se *încadrează* la *risc* înalt; în celelalte cazuri, *riscul* este mediu.

3. *Risc* minor

- celelalte *boli infecțioase*, nespecificate la pct. 1 și 2.

Nivelul de *risc* se poate modifica, dacă apar tulpini microbiene cu patogenitate crescută.

SECȚIUNEA 4:D. Precauțiuni specifice, în funcție de clasificarea *riscului**)

*) Precauțiunile sunt schematizate în tabelul din anexa nr. 1. Tabelul poate fi reactualizat în funcție de contextul epidemiologie și apariția de tulpini microbiene cu patogenitate crescută.

1. Precauțiuni specifice *pentru contactul cu decedații cu boli cu risc înalt de transmitere*:

- a) Se interzice îmbălsămarea *decadatului*.
- b) Se interzic practicile obișnuite de igienizare: spălare, îmbrăcare, pieptănare, cosmetizare a cadavrului.
- c) Se pulverizează dezinfectant peste cadavru.

- d) Se acoperă fața cadavrului cu o mască; de asemenea se vor acoperi și alte orificii cu potențial de eliminare a fluidelor/ secrețiilor *pentru* a scădea *riscul* de infectare prin picături *infectioase* de aerosoli.
- e) Cadavrul se introduce în doi saci rezistenți, de vinil. După introducerea cadavrului în fiecare sac, acesta se pulverizează cu dezinfectant, urmat de introducerea în sicriu.
- f) Sicriul se închide și se sigilează. Este interzisă vizionarea sau contactul direct cu cadavrul, fiind interzisă redeschiderea sicriului.
- g) *Persoanele* care manipulează sicriul sunt instruite și echipate conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 741/2016 *pentru* aprobarea Normelor tehnice și sanitare privind serviciile funerare, înhumarea, incinerarea, transportul, deshumarea și reînhumarea cadavrelor umane, cimitirele, crematoriile umane, precum și criteriile profesionale pe care trebuie să le îndeplinească prestatorii de servicii funerare și nivelul fondului de garantare.
- h) Înainte de a acoperi sicriul cu pământ, angajații cimitirului toarnă peste sicriu var cloros sau un dezinfectant care generează clor activ în concentrație de minimum 10%.
- i) Groapa trebuie să aibă o adâncime de minimum 3 metri.
- j) Deshumarea înainte de trecerea a 7 ani de la deces este strict interzisă, cu excepția situațiilor prevăzute de reglementările în vigoare.
- k) *Persoanele* care manipulează cadavrul ori îmbrăcămintea și obiectele contaminate cu secreții ale *decedatului* vor purta obligatoriu echipament de protecție individuală: mănuși, protectoare faciale, echipament din tyvek, măști chirurgicale, protectoare oculare și cizme de cauciuc care pot fi dezinfectate.
- l) Se interzicere folosirea obiectelor contaminate cu fluide ale *decedatului*.
- m) Se realizează obligatoriu dezinsecția spațiilor în care a stat bolnavul înainte de a deceda, a obiectelor, îmbrăcămintei, lenjeriei, precum și curățarea acestora.
- n) Se realizează dezinsecția obiectelor și spațiilor în care a stat bolnavul înainte de a deceda și spațiilor în care a fost păstrat după deces, inclusiv îmbrăcămintea acestuia, în cazul pestei, tifosului exantematic, febrei hemoragice.
- o) Se efectuează deratizarea în spațiile în care a stat bolnavul înainte de a muri și spațiile în care a fost păstrat după deces, în cazul pestei, tifosului exantematic, febrei hemoragice.
- p) Dezinsecțiile prevăzute la lit. c) și m) se realizează cu dezinfectanți care asigură distrugerea bacteriilor în formă vegetativă, a fungilor, virusurilor, micobacteriilor și a majorității sporilor bacterieni, conform cu activitățile biocide menționate în avizul sau în autorizația emisă de Comisia Națională *pentru* Produse Biocide.

2._

(1) Precauțiuni specifice *pentru* contactul cu *decedații* cu boli cu risc mediu de transmitere:

- a) Se permite îmbălsămarea *decedatului*.
- b) Se permit practicile obișnuite de igienizare: spălare, îmbrăcare, pieptănare, cosmetizare a *decedatului*, respectând precauțiunile standard prevăzute în anexa nr. 4 la Ordinul ministrului sănătății nr. 1.101/2016 privind aprobarea Normelor de supraveghere, prevenire și limitare a infecțiilor asociate asistenței medicale în unitățile sanitare.
- c) Se permit manipularea, vizualizarea și contactul direct cu cadavrul, respectând precauțiunile standard în anexa nr. 4 la Ordinul ministrului sănătății nr. 1.101/2016

privind aprobarea Normelor de supraveghere, prevenire și limitare a infecțiilor asociate asistenței medicale în unitățile sanitare.

d) Se pulverizează dezinfectant peste cadavru.

e) Se obturează cu vată îmbibată în dezinfectant orificiile cu potențial de eliminare a fluidelor/secrețiilor.

f) *Persoanele* care manipulează cadavru, îmbrăcămintea și obiectele contaminate cu secreții ale *decedatului* vor purta obligatoriu echipament standard de protecție individuală.

g) Se interzice folosirea obiectelor contaminate cu fluide ale *decedatului*.

h) Se efectuează dezinsecția spațiilor în care a stat bolnavul înainte de a deceda, a obiectelor, îmbrăcămintei și a lenjeriei, precum și curățarea acestora.

i) Se efectuează dezinsecția în spațiile în care a stat bolnavul înainte de a deceda și spațiile în care a fost păstrat după deces, inclusiv îmbrăcămintea acestuia în cazul *bolilor* cu transmitere digestivă.

j) Dezinsecțiile prevăzute la lit. d) și h) se realizează cu dezinfectanți care asigură distrugerea bacteriilor în formă vegetativă, a fungilor, virusurilor, micobacteriilor și a majorității sporilor bacterieni, conform cu activitățile biocide menționate în avizul sau în autorizația emisă de Comisia Națională *pentru* Produse Biocide.

(2)NOTE:

1. *Pentru persoanele* care au *decedat* cu infecție HIV, hepatite B, C, holeră, dizenterie, salmoneloze, la care există scurgeri de fluide/materii fecale, se va/vor folosi un sac/doi saci, după caz, înainte de introducerea în sicriu a *decedaților*;

2. *Pentru persoanele* care au *decedat* cu infecție HIV, hepatite B, C și encefalopatii spongiforme transmisibile, la care există scurgeri de fluide, se vor aplica următoarele precauțiuni specifice prevăzute la pct. 1:

- se interzice îmbălsămarea *decedatului*;

- se interzic practicile obișnuite de igienizare: spălare, îmbrăcare, pieptănare, cosmetizare a *decedatului*;

- se pulverizează dezinfectant peste cadavru;

- se va acoperi fața *decedatului* cu o mască, de asemenea se vor acoperi și alte orificii cu potențial de eliminare a fluidelor/secrețiilor *pentru* a scădea *riscul* de infectare prin picături *infecțioase* de aerosoli;

- cadavru se introduce în doi saci rezistenți de vinil. După introducerea cadavruului în saci, se pulverizează cu dezinfectant, urmat de introducerea în sicriu.

3. Precauțiuni specifice *pentru* contactul cu *decedații* cu *boli* cu *risc* scăzut de transmitere

- Se permite îmbălsămarea *decedatului*.

- Se permit ritualurile de igienizare a cadavrelor.

- Se permit: manipularea, vizualizarea și contactul direct cu cadavru.

- Nu este necesară folosirea sacilor *pentru* cadavre.

- Este necesară respectarea precauțiilor standard și a recomandărilor din anexa nr. 2 în cazul manipulării cadavrelor, respectiv utilizarea echipamentului de protecție individuală și spălarea mâinilor.

SECȚIUNEA 5:E. Atribuțiile direcțiilor de sănătate publică județene și a municipiului București:

1. Clasifică *riscul* de boală a decedaților pe baza certificatului constatator al decesului, conform listei de la lit. C și anexei nr. 1 la prezenta *metodologie*, și emit avizul epidemiologic de îmbalsămare sau notificare de respingere a avizului de îmbalsămare, după caz, conform formularelor prevăzute în anexa nr. 3 la prezenta *metodologie*.

2. Constituie o bază de date a avizelor epidemiologice eliberate, care va conține: numele și prenumele *persoanei decedate*, data decesului, gradul de *risc infecțios*, denumirea *bolii*, solicitantul avizului, locul înmormântării/incinerării.

SECȚIUNEA 6: F.

Anexele nr. 1-3 fac parte integrantă din prezenta *metodologie*.

ANEXA nr. 1: Tabel cu încadrarea în gradul de risc al bolilor infecțioase și principalele măsuri de prevenire a transmiterii acestora de la cadavre

Gradul de risc	Boala	tanatopractori, autopsieri			Închidere și sigilarea sicriului, etanș	Familie		
		Practici de igienizare (spălare, îmbrăcarea)	Îmbalsămarea	Introducerea cadavrului în sac		Vizualizare	Atingere	Practici de spălare, îmbrăcarea
înalt	variola/variolid	nu	nu	da	da	nu	nu	nu
	febre virale hemoragice (Lassa, Ebola, Marburg etc.)	nu	nu	da	da	nu	nu	nu
	febra galbenă	nu	nu	da	da	nu	nu	nu
	tifos exantematic	nu	nu	da	da	nu	nu	nu
	pesta (ciuma)	nu	nu	da	da	nu	nu	nu
	antrax	nu	nu	da	da	nu	nu	nu
	rabia	nu	nu	da	da	nu	nu	nu
mediu	encefalopatii spongiforme transmisibile (Boala	da	da	nu	nu	da	da	da

	Creutzfeldt-Jakob)*							
	hepatite: B, C*	da	da	nu	nu	da	da	da
	infecție cu HIV*	da	da	nu	nu	da	da	da
	holeră**	da	da	nu	nu	da	da	da
	febră tifoidă și paratifoidă**	da	da	nu	nu	da	da	da
	dizenterie (amoebiană sau bacilară)**	da	da	nu	nu	da	da	da
	salmoneloză*	da	da	nu	nu	da	da	da
	infecție cu MRSA	da	da	nu	nu	da	da	da
	Infecție cu enterococi rezistenți la vancomicină	da	da	nu	nu	da	da	da
	tuberculoză pulmonară	da	da	nu	nu	da	da	da
	difterie	da	da	nu	nu	da	da	da
	boală meningococică (netratată)	da	da	nu	nu	da	da	da
	scarlatină	da	da	nu	nu	da	da	da
	bruceloză	da	da	nu	nu	da	da	da
	leptospiroză	da	da	nu	nu	da	da	da
Scăzut	alte boli infecțioase, nespecificate la risc înalt și mediu	da	da	nu	nu	da	da	da

* Pentru cadavrele persoanelor care au decedat cu infecție HIV, hepatite B, C și encefalopatii spongiforme transmisibile la care există scurgeri de fluide se vor aplica următoarele precauțiuni de la gradul de risc înalt:

- se interzice îmbălsămarea cadavrului;
- se interzic practicile obișnuite de igienizare: spălare, îmbrăcare a cadavrului etc.;
- se pulverizează dezinfectant peste cadavru;
- se va acoperi fața cadavrului cu o mască, de asemenea se vor acoperi și alte orificii cu

potențial de eliminare a fluidelor/secrețiilor, *pentru* a scădea *riscul* de infectare prin picături *infecțioase* de aerosoli.

**** Pentru cadavrele persoanelor care au decedat cu infecție HIV, hepatite B, C la care există scurgeri de fluide se recomandă folosirea a doi saci înainte de introducerea în sicriu a cadavrelor, iar pentru persoanele care au decedat cu holeră, dizenterie, salmoneloză la care există scurgeri de materii fecale se recomandă folosirea unui sac înainte de introducerea în sicriu a cadavrelor.**

ANEXA nr. 2: Recomandări pentru personalul implicat în manipularea cadavrelor

- Folosirea de echipamente de protecție adecvate: mănuși, măști chirurgicale și șorturi impermeabile și dacă există *riscul* de contaminare prin împrăscare cu fluide corporale, folosirea ochelarilor/vizor de protecție. Toate echipamentele trebuie să fie ușor de curățat și decontaminat.
- Orice echipament de protecție, folosit în zona de expunere a cadavrului, trebuie îndepărtat înainte de părăsirea acestei zone.
- Orice soluție de continuitate prezentă la nivelul tegumentelor trebuie acoperită cu pansament rezistent la apă. Dacă se produc tăieturi sau răniri în timpul procedurilor de manipulare a cadavrelor, acestea se spală imediat cu apă și săpun.
- Spălarea mâinilor/antebrațelor/duș cu apă caldă și săpun după ce s-au folosit mănuși, înaintea mesei, înainte de a fuma, de a folosi telefonul, de a atinge ochii etc.
- Evitarea contactului mână-ochi, gură, nas.
- De asemenea este recomandată folosirea soluțiilor dezinfectante avizate, conform normelor în vigoare.
- Colectarea, ambalarea, stocarea, transportul și eliminarea deșeurilor *infecțioase* se realizează conform prevederilor Ordinului ministrului sănătății nr. 1.226/2012 *pentru* aprobarea Normelor tehnice privind gestionarea deșeurilor rezultate din activități medicale și a *Metodologiei* de culegere a datelor *pentru* baza națională de date privind deșeurile rezultate din activități medicale.
- Existența unor delimitări bine stabilite între zona "contaminată" și cea "necontaminată" cu posibilitatea de acces și curățire ușoară a zonei contaminate, precum și folosirea inscripțiilor ușor vizibile *pentru* aceste zone.
- Cadavrele/Fragmentele umane vor fi așezate cu precauție, astfel încât se va evita împrăștierea aerosolilor sau împrăscarea cu fluide corporale. La mutarea sau întoarcerea cadavrelor se va evita presarea abdomenului și a toracelui, prevenindu-se astfel expulzarea materialului *infecțios* de la nivelul cavităților nazale, orale sau al altor orificii.
- Spălarea cadavrelor se va face cu apă, cu presiune scăzută *pentru* a evita împrăscarea.

ANEXA nr. 3:

1._

Ministerul Sănătății

Direcția de Sănătate Publică

Nr. /

Aviz epidemiologie pentru îmbălsămare și încadrarea în gradul de risc infecțios

Se aprobă realizarea îmbălsămării domnului/doamnei: nume,
prenume, din localitatea, județul,
decedat/decedată la data: anul luna ziua la adresa
....., având drept cauză directă a decesului:
....., cauze antecedente: și cauze morbide
inițiale:, prin metoda, cu
produsul/produsele biocid/biocide: de către tanatopractor: nume
....., prenume, localitatea, județul
.....

Se încadrează în gradul de risc* (încercuți): și vor putea fi efectuate următoarele:	mediu	scăzut	fără risc infecțios
A. Va fi folosit sac pentru manevrarea cadavrului (încercuți):			da/nu
B. Poate fi spălat cadavrul (încercuți):			da/nu
C. Poate fi îmbălsămat (încercuți):			da/nu
D. Poate fi vizionat cadavrul cu sicriul deschis (încercuți):			da/nu
E. Poate fi atins cadavrul (încercuți):			da/nu

* Pentru gradul înalt de risc infecțios mențiunea se va efectua pe formularul de notificare de respingere a avizului de îmbălsămare.

Data emiterii

Întocmit de: nume, prenume

Semnătura

Ștampila unității

2._

Ministerul Sănătății

Direcția de Sănătate Publică

Nr. /

Notificare de respingere a avizului de îmbălsămare

Se respinge solicitarea de avizare a îmbălsămării domnului/doamnei: nume
....., prenume, din localitatea, județul

....., decedat/decedată la data: anul luna ziua, având drept cauză directă a decesului:, cauze antecedente: și cauze morbide inițiale:, prin metoda, cu produsul/produsele biocid/biocide:

Motivul respingerii avizului:

.....

Data emiterii

Întocmit de: nume, prenume

Semnătura

Ștampila unității

Publicat în Monitorul Oficial cu numărul 40 din data de 16 ianuarie 2018